

Demokrati och medier

Demokratis grunder s. 8–12

- 1** Motsatsen till majoritet är minoritet.
- Falskt
 Sant
- 2** Kompromissa innebär att personer eller partier som inte kommer överens ...
- försöker mötas på halva vägen.
 drar lott om vem som ska bestämma.
 röstar och låter majoriteten bestämma.
- 3** Om ett förslag får mer än hälften av rösterna så har det förslaget ...
- minoritetens stöd.
 majoritetens stöd.
 moderaternas stöd.
- 4** Para ihop.
- a** Yttrandefrihet ___ Lika inför lagen
b Organisationsfrihet ___ Fritt bilda föreningar
c Rättssäkerhet ___ Skydd för individen
d Mänskliga rättigheter ___ Fritt uttrycka åsikter
- 5** Civil olydnad handlar om att ...
- bryta mot lagen för att protestera mot något och sedan fly utomlands.
 bryta mot lagen för att protestera mot något och sedan erkänna och acceptera straffet.
 bryta mot lagen och delta i krigshandlingar fast man är civil.
- 6** Allmän rösträtt betyder att alla ...
- som bor i ett land har rösträtt.
 som är medborgare i ett land har rösträtt.
 vuxna medborgare har rösträtt.
- 7** Para ihop.
- a** Styrande makt ___ Riksdagen
b Lagstiftande makt ___ Domstolarna
c Dömande makt ___ Regeringen
- 8** Sveriges statskick bygger på att landet ska vara en ...
- stark demokrati.
 stark diktatur.

Hur fungerar demokratin i Sverige? s. 12–27

- 1** Hur ofta har vi val till Sveriges riksdag?
- Vartannat år
 Vart tredje år
 Vart fjärde år
 När regeringen bestämmer det, dock minst vart tionde år
- 2** I Sverige har vi ...
- direkt demokrati.
 representativ demokrati.
- 3** Vid vilken ålder har en svensk medborgare rösträtt?
- 16 år
 18 år
 21 år
- 4** Hur många ledamöter har vi i den svenska riksdagen?
- 49
 149
 349
 549

5 För att ett parti ska få delta i fördelningen av platser (mandat) i riksdagen måste partiet minst ha fått ...

- en procent av rösterna.
- två procent av rösterna.
- fyra procent av rösterna.

6 Mandaten fördelas så att ...

- det parti som får flest röster i en valkrets (t.ex. socialdemokraterna i valkretsens Blekinge) får samtliga mandat.
- alla partier får vara med och dela på mandatet i proportion till antalet röster i valkretsens.

7 Ett internationellt ord för den lagstiftande församlingen är ...

- gouvernement.
- parlament.
- kongress.

8 Vilket av följande länder har ett demokratiskt system som bygger på direkt demokrati genom folkomröstningar?

- USA
- Sverige
- Schweiz
- Kina

9 Vad heter Sveriges viktigaste grundlag?

- Successionsordningen
- Riksdagsordningen
- Regeringsformen

10 Istället för grundlag kan man säga ...

- konstitution.
- författning.
- förrättning.
- monarki.

11 Sveriges statskick är ...

- konstitutionell republik.
- absolut republik.
- konstitutionell monarki.
- absolut monarki.

12 I våra grundlagar förbjuds censur. Men vad betyder censur?

- Att myndigheter i förväg ska godkänna det som media får publicera.
- Att media har rätt att granska alla myndigheters handlingar.
- Att riksdagen kan avskaffa grundlagarna tillfälligt under en nödsituation.

13 Parlamentarism innebär att ...

- Regeringen och riksdagen måste vara godkända av Högsta domstolen.
- Regeringen måste vara godkänd av parlamentet.
- Riksdagen måste vara godkänd av parlamentet.
- Parlamentet måste vara godkänt av riksdagen.

14 Para ihop.

- a** Proposition — Förslag om ny lagstiftning från regeringen
- b** Motion — Förslag om ny lagstiftning från riksdagsledamöter

15 I utskotten arbetar riksdagens ledamöter med att förbereda ...

- hur man ska arrangera julfesten.
- hur man ska rösta om olika propositioner och motioner.
- hur man ska rösta i EU-parlamentet.
- hur man ska utse regering.

16 Det finns ...

- 1 utskott.
- 15 utskott.
- 149 utskott.
- 349 utskott.

17 Para ihop följande kontrollorgan med dess huvudman

- a** Justitiekanslern (JK) — Regeringen
- b** Konstitutionsutskottet (KU) — Riksdagen
- c** Justitieombudsmannen (JO) — Riksdagen
- d** Riksrevisionen — Riksdagen

18 Var ligger ansvaret för utrikespolitiken?

- Hos riksdagen
- Hos statschefen
- Hos presidenten
- Hos regeringen

19 Var är utrikesministern chef?

- I utrikesdepartementet
- I utrikesministeriet
- I utrikesutskottet

20 Vad handlar budgetpropositionen om?

- Hur svenska statens pengar ska användas
- Hur grundlagen ska ändras
- När nästa val ska hållas

21 Så kommer en lag vanligen till.

Sätt i rätt ordning genom att numrera 1–7.

- ___ Lagen publiceras i Svensk författningssamling (SFS).
- ___ Lagrådet granskar propositionen.
- ___ Propositionen går till utskott för deras betänkande.
- ___ Regeringen skriver en proposition.
- ___ Regeringen tillsätter en utredning.
- ___ Riksdagen röstar och beslutar att den nya lagen ska införas.
- ___ Utredningens betänkande går på remiss.

22 Om riksdagen är missnöjd med regeringen eller med något statsråd kan man rösta om regeringen eller statsrådet ska få fortsätta. Vad kallas det man röstar om?

- Trohetsförklaring
- Missmodsförläggande
- Misstroförläning
- Misstroendeförklaring

23 Koppla ihop rätt byggnad med rätt "hyresgäst".

a Rosenbad	___	Regeringskansliet
b Sagerska palatset	___	Utrikesdepartementet (UD)
c Arvfurstens palats	___	Statsministerns tjänstebostad

24 Regeringen leds av

- Riksdagens talman
- Statsministern
- Kungen
- Kronprinsessan
- Äldste ministern

25 Medlemmar i regeringen kallas vanligen ministrar eller ...

- statsråd.
- stadsbud.
- folkkommissarier.
- odalmän.
- deputerade.

26 Vad gör en lobbyist?

- Försöker påverka de politiska besluten genom information och opinionsbildning
- Försöker stoppa ny lagstiftning genom civil olydnad
- Forskar om hur regering och riksdag samspelar

27 En instruktion från regeringen om hur lagstiftning ska tillämpas kallas ...

- utkast.
- förordning.
- ordermeddelande.

28 Statsförvaltningen sker på tre olika nivåer, koppla ihop dessa med motsvarande geografiska område.

a Central nivå	___	Stat
b Lokal nivå	___	Län
c Regional nivå	___	Kommun

Kommuner och landsting s. 28–32

1 Vad heter riksdagens motsvarighet på lokal nivå?

- Kommunfullmäktige
- Landstingsfullmäktige
- Regionfullmäktige

2 Vad heter riksdagens motsvarighet på regional nivå?

- Kommunfullmäktige
- Landstingsfullmäktige
- Regionfullmäktige

3 Vad av följande ingår i kommunernas uppdrag?

- Bibliotek
- Förskola
- Grundskola
- Driva restauranger och svartklubbar
- Systembolag
- Gymnasieskola
- Universitet
- Brandkår
- Avloppssystem i kommunen
- Polis i kommunen
- Det militära försvaret av kommunen
- Sjukvård
- Hemtjänst, personlig assistens och äldreboende

4 Vad är landstingens viktigaste uppgift?

- Organisera det svenska försvaret
- Ta hand om sjukvården
- Ta hand om kriminalvården
- Ta hand om flyktingfrågor

5 Vad är en fritidspolitiker?

- Någon som pratar en massa politik på fritiden.
- Någon som på sin fritid har politiska uppdrag i landstinget, regionen eller kommunen.
- En politiker som har så mycket att göra att hen måste jobba också på fritiden.

6 Anställda politiker i en kommun kallas ...

- kommunalare.
- arkivarie.
- kommunalråd.
- notarius publicus.

7 Landstingens (regionernas) och kommunernas viktigaste inkomstkälla är ...

- statliga bidrag.
- kommunalskatten, i genomsnitt 31 % av beskattningsbar inkomst.
- avgifter som man betalar när man använder kommunens och landstingens (regionernas) tjänster.

Sverige i EU s. 33–40

1 Sverige blev efter en folkomröstning medlem i EU. Vilket var året?

- 1918
- 1946
- 1995
- 2001

2 EU har ungefär hur många invånare?

- 300 miljoner
- 500 miljoner
- En miljard (1 000 miljoner)

3 Antalet medlemsländer i EU är ...

- 12.
- 18.
- 28.

4 Sätt i korrekt kronologisk ordning genom att sätta ut siffror 1–3.

- ___ Kol- och stålgemenskapen grundas
- ___ Euron och ECB införs
- ___ Den inre marknaden

5 EU:s budget används framför allt till att ...

- hjälpa det europeiska jordbruket.
- bygga infrastruktur.
- utrusta EU:s militära styrkor.
- hjälpa fattigare delar av EU.
- flyktingmottagande.

6 Para ihop.

- a Europol _____ Passunion
- b GUSP _____ Garanterar flyktingar
vissa rättigheter
- c Schengenavtalet _____ Polissamarbete
- d Skyddsdirektivet _____ Utrikes- och
säkerhetspolitik

7 Vilka två institutioner inom EU sysslar med lagstiftning?

- EU-kommissionen
- Ministerrådet
- Europaparlamentet
- EU-domstolen
- Revisionsrätten
- Europeiska rådet
- Europeiska centralbanken (ECB)

8 Vilken institution motsvarar ungefär en regering?

- EU-kommissionen
- Ministerrådet
- Europaparlamentet
- EU-domstolen
- Revisionsrätten
- Europeiska rådet
- Europeiska centralbanken (ECB)

9 Hur många ledamöter har Europaparlamentet

- 28
- 349
- 751

10 Vilken av institutionerna kallas också "EU:s toppmöte" där regeringscheferna i de olika länderna ingår?

- EU-kommissionen
- Ministerrådet
- Europaparlamentet
- EU-domstolen
- Revisionsrätten
- Europeiska rådet
- Europeiska centralbanken (ECB)

11 Vilka av följande länder är inte med i EU?

- Norge Malta Irland
- Schweiz Andorra Ryssland
- Spanien Island Tyskland
- Turkiet Frankrike

USA:s statsskick s. 41–43

1 Vilket hör ihop med Sverige respektive USA?
Skriv **S** (Sverige) respektive **U** (USA) på raden framför.

- _____ Enhetsstat _____ Federal stat
- _____ Republik _____ Monarki
- _____ Presidentstyre _____ Parlamentarism
- _____ Enkammersystem _____ Tvåkammersystem
- _____ Proportionellt
valsysteem _____ Majoritetsvalsysteem

2 Var ligger det lagstiftande uppdraget i USA?

- Kongressen (senaten och representanthuset)
- Presidenten
- Delstaternas lagstiftande församlingar
- Högsta domstolen

3 Var ligger huvudansvaret för utrikespolitiken?

- Presidenten
- Kongressen (senaten och representanthuset)
- Delstaternas lagstiftande församlingar
- Högsta domstolen

4 Hur ofta är det presidentval i USA?

- Vartannat år
- Vart tredje år
- Vart fjärde år

Fria medier och demokrati s. 44–52

1 Vad menas med fria medier?

- Att politiker inte ska kunna begränsa mediernas möjligheter att vara den tredje statsmakten.
- Att vi alla fritt får konsumera medier, t.ex. läsa tidningar.

2 Public service har införts för att garantera

- att nyhetsförmedling är allsidig och att också "smal" underhållning erbjuds.
- att staten i en krissituation, t.ex. vid krig ska kunna kontrollera media.
- att alla kan besöka bibliotek och museer gratis.

3 Vilka av följande tv-kanaler ingår i public service?

- SVT1
- SVT2
- TV3
- TV4
- Kanal 5

4 Vad innebär offentlighetsprincipen?

- Att myndigheters handlingar (dokument) i stor utsträckning kan läsas av alla
- Att alla har rätt att vistas på offentliga platser och t.ex. demonstrera
- Att myndigheter har rätt att övervaka medborgarnas telefon- och internetaktiviteter

5 Är följande påstående fakta eller en åsikt? Skriv **F** (fakta) respektive **Å** (åsikt) på raden.

- Danmark har en tvåprocentsspärr till sitt parlament (Folketinget). _____
- I Storbritannien diskuteras att lämna EU. _____
- Kärnkraften är den farligaste energikällan för vår planets framtid. _____
- Sverige är en av världens bästa demokratier. _____
- USA:s konstitution är gammalmodig. _____
- USA:s senat består av 100 ledamöter. _____

6 En beroende källa har mindre trovärdighet än en oberoende källa.

- Sant
- Falskt

7 Ett vittnesmål om t.ex. en trafikolycka blir mer trovärdigt ju mer tid som går mellan trafikolyckan och vittnesmålet.

- Sant
- Falskt

8 Att en källa är tendentiös betyder att källan förvränger verkligheten.

- Sant
- Falskt

9 Vilket/Vilka av följande påstående är inte relevant för den som vill förstå dagens politik i det fiktiva landet Zenda?

- Zendas nuvarande president var tidigare diktator.
- Zendas nuvarande president har varit gift två gånger.
- Zendas nuvarande president har en examen i nationalekonomi.
- Zendas nuvarande president behandlades i ungdomen för en könssjukdom.
- Zendas nuvarande president är allergisk mot katter.
- Zendas nuvarande president är kristen medan huvuddelen av befolkningen är buddhister.